

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

In pagina a 2-a:

ȘCOALA — CE SE VA SCHIMBA?

DIN SUMAR:

- Complicatele gaze de eșapament • Sinteți un bun cadru de conducere? • De la mătase la mitraliere • Cine se îngrașă. Și cine nu!
- S. O. S.! Trebuie salvați... tigrii!

O POLITICĂ INTERNAȚIONALĂ ACTIVĂ

Antrenat într-un amplu proces de înnoire, de perfecționare, de ridicare a României pe culmile civilizației și progresului, poporul nostru este profund doritor să colaboreze fructuos cu toate popoarele lumii, să conlucreze cu toate celelalte națiuni, aducându-și astfel contribuția la realizarea unui climat de pace și prosperitate pentru omenirea contemporană.

Politica externă a României socialiste este de aceea o politică activă, de promovare a prieteniei și colaborării multilaterale cu toate țările socialiste, în spiritul marxismului și internaționalismului proletar, de lărgire continuă a relațiilor cu țările recent eliberate, cu statele în curs de dezvoltare, de intensificare a raporturilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Este o politică ce se inspiră în mod consecvent din comandamentele majore ale consolidării procesului de destindere pe continentul nostru și în lume, ale înlăturării focarelor de încordare și neliniște, ale reglementării pașnice a problemelor litigioase, ale soluționării tuturor problemelor din viața publică internațională cu participarea activă a tuturor statelor, „La baza relațiilor noastre cu celelalte state — a subliniat din nou zilele acestea tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu prilejul vizitei în țara noastră a președintelui Gaafar Mohammed Nimeiri — stau ferme principiile respectării independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile

interne și avantajului reciproc, ale nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu folosirea forței în raporturile interstate”.

În toate marile probleme ale vieții internaționale, partidul și statul nostru se pronunță pentru căi, metode și soluții democratice care să răspundă interesului tuturor popoarelor și să asigure participarea tuturor statelor, mari, mijlocii sau mici, la dezbateră și soluționarea problemelor generale ale umanității. Imprimind acest curs politicii externe a țării noastre, Partidul Comunist Român își indeplinește cu cinste atât îndatoririle ce-i revin față de propriul popor, cât și față de cauza generală a socialismului, a progresului și păcii în întreaga lume.

Poporul nostru apreciază și sprijină cu căldură și însuflețire activitatea neobosită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu atât pentru elaborarea principială, cât și pentru înfăptuirea practică a politicii externe a partidului. Această activitate a dus la creșterea prestigiului țării noastre pe plan mondial, înscrind o contribuție valoroasă la promovarea destinderii, a dezvoltării dialogului și colaborării între state. Exprimind angajarea pleneră a partidului și poporului nostru în uriașul front al forțelor care militează pentru colaborare și securitate, pentru destindere, pentru democrație și socialism, principiile și obiectivele acestei politici sînt strălucit confirmate de întreaga evoluție a vieții publice internaționale.

despre noul pom fructifer, căci nu mai au îndoieli asupra calităților lui.

Fructul hibridului conține foarte multe vitamine: circa 65 mg de vitamină C la 100 g de pulpă, vitaminele grupului B, vitaminele A, K și P, la care se adaugă acid folic, pectine și o serie de aminoacizi importanți. Se pretează excelent la conservare. Sucul nu se alterează, chiar dacă nu i se adaugă zahăr, cantitatea de vitamină C scade foarte puțin, micșorîndu-se la jumătate abia după mai mulți ani de păstrare. Aroma sucului este mult mai puternică decît a citricelor, din cauza conținutului ridicat de uleiuri eterice, care prezintă de altfel interes și pentru industria alimentară, industria farmaceutică și cosmetică. Pentru a obține aceste substanțe fără a le altera, a fost elaborată o metodă de extracție la temperatura camerei care utilizează bioxid de carbon la presiunea de 70 atmosfere.

Specialiștii de la Suhumi consideră că hibridul merită să fie cultivat pe suprafețe întinse.

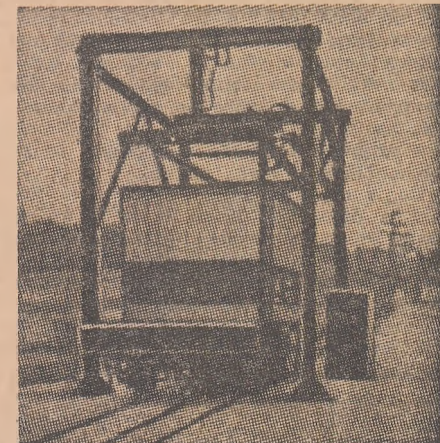
Într-un recent rally automobilistic african — 3650 de kilometri străbătuiți prin Nigeria cu o viteză medie de peste 100 km/h — oile trei mașini „Moskvici”, care au participat alături de alte 24 de automobile reprezentînd firme bine cunoscute, s-au situat pe locurile doi, trei și cinci, între numai opt mașini care au ajuns la țintă stop

baza de pescuit industrial „Vostok”, cea mai mare „întreprindere” de acest fel din lume, va porni curînd în cea de a doua cursă în Oceanul Atlantic. În cele șase luni cît va dura pescuitul, echipajul își propune să realizeze 4,5 milioane de cutii de conserve de peste, oile 14 micro-tranzilare pentru pescuitul propriu-zis vor fi ajutate anul acesta de altele șase nave de același tip transportate la destinație la bordul bazei plutitoare stop

Un specialist în combustibili pentru automobile scootește că motoarele obișnuite ar expulsa mai puțin gaze nocive dacă, înainte de a fi pompate în cilindri, combustibilul ar fi electrizat. În conducta de combustibil — sîrmă el — ar trebui montat un mic cilindru care ar avea în interior o placă metalică acoperită cu un strat semiconductor. Încălzindu-se de semiconductor, combustibilul s-ar electriză și ar arde mai bine, în felul acesta procentul de oxid de carbon din gazele de eșapament s-ar micșora stop

Recentul zbor al unui mic avion cu carlinga de aluminiu și masă plastică a stîrnit vîlvă în cercurile de specialitate: motorul cu pedală, acționat de picioarele pilotului, a înființat aparatul la șapte metri deasupra pămîntului și l-a purtat pe o distanță de un kilometru cu viteză de 30 km/h stop

Se studiază posibilitatea de a face să circule pe oșile ferate obișnuite automobile de marfă fără șofer. Un model, numit „autovagon”, a și fost experimentat. Este un fel de camion pentru containere, „comandant” de un calculator electronic care îi reglează viteza în funcție de semnalele de pe oșile ferate. pe liniile cu circulație intensă autovagonele se pot grupa la nevoie formînd o garnitură deși între ele ar exista totuși o distanță de 20 de secunde stop

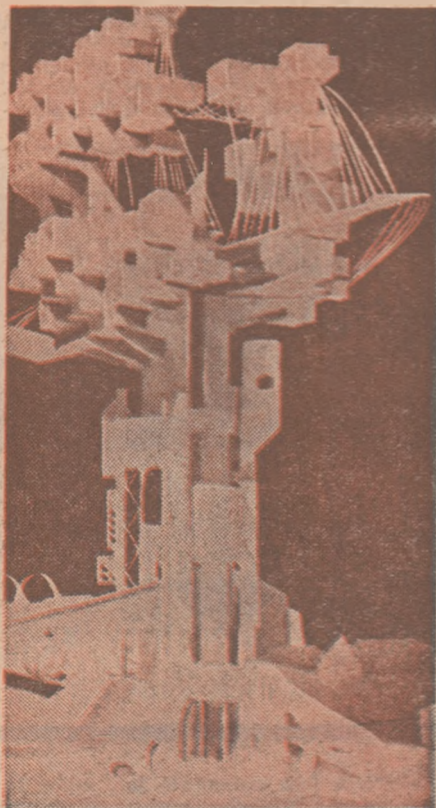
NAVIGAȚIE

„Mamutul” de 1 milion de tone

Istoria transportului maritim este indisponibil legată de sporirea neîntreruptă a dimensiunilor navelor. Încă în 1859, în Anglia a fost construită nava „Great Eastern” cu un deplasament de 27.400 t, care putea lua la bord 4.000 de călători. „Great Eastern” avea o lungime de 207 m, o lățime (cu roțile) de 25,3 m, înălțimea bordului de 17,7 m și pescajul de 9,15 m. În deceniul al patrulea al secolului nostru au fost construite transoceanice uriașe. „Queen Elisabeth”, de pildă, construit în 1940 în Anglia, avea 83.673 tone-registru (1 tonă-registru = 2,83 m³). Pe fiecare din cele 14 punți ale acestui gigant ar fi putut fi amplasate cîteva terenuri de fotbal. În cursul celui de-al doilea război mondial „Queen Elisabeth” lua la bord 15.000 de soldați.

În ultimii ani ștăfeta creșterii dimensiunilor navelor a fost preluată de navele comerciale, și în special de petroliere, care sînt astăzi cele mai mari construcții plutitoare din cîte au existat vreodată. Într-adevăr, tonajul petrolierelor a crescut într-un ritm fără precedent. În 1914, tonajul total al tuturor tancurilor petroliere existente pe glob era de 1,5 milioane tone-registru; o statistică din 1971 arată că atunci atinsese cifra de 96,1 milioane tone-registru.

Pînă în 1950, cînd au fost construite primele două petroliere americane de mare tonaj, „Atlantic Seaman” (30.000 t) și „World Unity” (32.000 t), timp de 23 de ani (din 1921 pînă în 1944) recordul a fost deținut de un tanc de 22.600 t. În 1953 a apărut un tanc petrolier de 46.080 t, după șase ani altul de 104.500 t, iar anul acesta sînt prevăzute a intra în construcție două petroliere de 477.000 t. În felul

Arhitecții imaginează orașele viitorului ca pe niște „celule” locuibile grupate — pe verticală — în jurul unor centre de comunicații cuprinzînd instituții științifice, de învățămînt, culturale. În fotografie: macheta unui centru de comunicații pentru o așezare de 100—150 mii de locuitori.

Foto: A.P.N.

acesta, în 30 de ani tonajul celor mai mari cargouri a crescut de peste 20 de ori!

Augmentarea permanentă a deplasamentului petrolierelor moderne a generat însă și problema limitelor lor. Iar acum se crede că apariția acestor limite este inerentă, fiind condiționată de împrejurări peste care nu se poate trece: porturi (numai 20 de porturi din lume pot primi în rada lor vase cu un pescaj de 15 m și mai mult), aglomerarea căilor maritime, posibilitățile șantierelor navale, ale docurilor. Chiar în aceste împrejurări, majoritatea specialiștilor conchid că atingerea cifrei de 1 milion de tone este totuși posibilă, dar că e puțin probabil ca astfel de giganti să fie construiți în număr mare. (În Japonia a și fost pus la punct proiectul provizoriu pentru un asemenea tanc. Dimensiunile probabile: lungimea — 510 m, lățimea 85 m, înălțimea bordului 44 m, pescajul cu nava complet încărcată 33 m, puterea instalației de propulsie — 90.000 CP).

Cursa pentru sporirea tonajului petrolierelor a fost determinată de necesitatea micșorării costului transportării petrolului pe distanțe mari. Dacă am nota cu 100% costul unei tone de încărcătură transportată cu un petrolier de 18.000 t, o cantitate egală transportată însă cu unul de 30.000 t ar costa 65—75%, cu unul de 75.000 t

— 50%, iar cu unul de 210.000 t numai 31,8 la sută. De aceea, la 1 ianuarie 1971 flota mondială de cargoboturi a numărat 317 nave cu un tonaj de peste 100.000 t, iar pentru 1976 se prevăd 620.

În general se admite că pentru transportul petrolului vor fi utilizate îndeosebi vase cu un deplasament de 200—300 de mii de tone, care vor alcătui, în același an 1976, 41% din întreaga flotă de petroliere. Navele de peste 300.000 t vor reprezenta numai 3,22% din tonajul total.

AVIAȚIE

Cinci porți aeriene

La 1 aprilie a început în U.R.S.S. sezonul de vară al comunicațiilor aeriene. După cum anunță autoritățile de resort, cele patru aeroporturi ale capitalei sovietice vor deservi anul acesta circa 18 milioane călători. În fiecare zi vor decola și ateriza mai bine de 1.900 de avioane, care vor face legătura cu 290 orașe importante din U.R.S.S. și cu 63 de țări străine.

Reînnoirea parcului de avioane este continuată într-un ritm rapid. După aparatele de tip „TU-154” și „IL-62”, liniile aeriene sovietice vor fi dotate curînd cu avioane de tip „TU-144”, iar într-un viitor apropiat cu un „airbus” cu 350 de locuri.

Pe lângă aeroporturile Vnuково și Domodedovo vor fi construite două mari hoteluri de tranzit. Un al cincilea aeroport al Moscovei se află în stadiul de proiect ce urmează a fi definitivat.

DUPĂ 40 DE ANI

O sursă naturală de polivitamine

Într-o livadă a Stației experimentale pentru culturi subtropicale de lângă Suhumi (R.S.S. Gruzină) pot fi văzute niște fructe necunoscute: seamănă cu tîrtăcuțele — bostăneli galben-portocalii ornamentali — dar cresc în pomi. Cînd sînt tăiate, dau la iveală un miez zemos cu un gust greu de definit, ceva între lămîie și portocală. Și cine-i caracterizează așa nu greșește, căci fructul este într-adevăr produsul unui hibrid de lămîi și portocal.

Cei 247 de pomi din livadă au ajuns la respectabila vîrstă de 40 de ani. În acest răstimp au trecut cu bine prin mai multe ierni care ar fi fost fatale citricelor obișnuite, ce nu se adaptează prea bine la condițiile climatice și de sol din apusul Gruziei. Dar abia acum, după atîția ani de experiență, au acceptat specialiștii să vorbească

actualitatea
actualitatea actualită
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate
actualitatea actualitate

DE LA MĂTASE LA MITRALIERE

Secretele de fabricație, o ispită veche de când lumea

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Într-o seară, întors acasă de la serviciu, Allan Jones (să-i spunem așa) a cinat în silă și apoi s-a așezat în fața televizorului. Se transmitea un vechi show al lui Bob Hope. Copiii râdeau de se prăpădeau, văzându-l pe actor care prezenta niște pacienți așteptându-și rindul la dentist. În pauze, soția lui Jones nu pierdea prilejul să atragă atenția copiilor, pe aceste exemple vii, cât de rău e să-ți neglijezi îngrijirea dinților, că nu trebuie să te temi de dentist și că chiar a doua zi...

Pe scurt, seara se desfășura cu tipicul ei obișnuit și nimic nu prevestea vreă schimbare în viața eroului nostru. Dar când s-a dus în vestibul să-și ia corespondența din ziua aceea, Jones a observat plicul cu pricina. Slavă domnului, căpătase răspuns!

Cu o lună înainte, exact într-o seară ca aceea, în timp ce răsfoia un ziar, ochii îi căzuseră pe un anunț. Un mare concern chimic căuta, pentru o filială, un inginer de specialitate lui. Chiar salariul de început era dublu față de cel pe care-l primea Jones atunci, după 12 ani de muncă. Curriculum vitae, scris de mână (evident, ce companie care se respectă ar angaja un salariat cu o funcție de răspundere fără expertiză grafologică?) urma să fie depus la căsuța poștală nr. 547.

Allan Jones trimisese răspunsul chiar a doua zi. Își copiasse de trei ori biografia, căutând ca literele să fie drepte, dovadă a unui caracter echilibrat și a unei voințe puternice. Apoi au urmat zile de așteptare înfrigurată. În sfârșit, răspunsul a sosit. Plicul cuprindea invitația amabilă ca solicitantul să se întâlnească cu directorul care se ocupa de angajarea noilor specialiști.

dl. director s-a dovedit un om fermecător și foarte bine informat. A doua invitație a fost telefonică și a fixat ca punct de întâlnire un restaurant. Evident, Jones a făcut tot ce i-a stat în putință ca să apară într-o lumină cât mai favorabilă. În cursul discuției au fost abordate probleme foarte diverse, dar cel mai mult s-a discutat despre viitoarea activitate a lui Jones, despre noile metode pe care dorea să le aplice. Un pahărel de „Martini” la bar înainte de dejun și apoi, la masă, două sticle de „Château-neuf-du-Pape” i-au căzut cam greu inginerului, dar din câte își amintea nu spusese nici o prostie.

Și totuși Jones n-a căpătat noul post. Pentru simplul motiv că acesta nu exista. După cum nu exista nici dl. director care se ocupa de angajarea noilor specialiști. Există numai firma cu numele indicat, o firmă destul de onorabilă; Allan Jones nu prezenta însă pentru ea interes. Scopul întregii operații fusese aflarea unui mic detaliu din tehnologia procesului de producție de care se ocupa inginerul. Iar anunțul din ziar cu ispititoarea propunere fusese o capcană obișnuită. Obișnuită și... sigură.

Da, o capcană sigură, dacă e să judecăm după faptul că e amintită în toate îndreptările de luptă împotriva spionajului economic și în cărțile de popularizare cu temă similară apărute în Occident. Dar toți autorii lucrărilor de mai sus afirmă la unison și că acest „nesfârșit război economic” este vechi de când lumea.

Într-adevăr, istoria lui se pierde în negura vremurilor și multe din episoadele care l-au ilustrat au acum o aură legendară. Unul din cele mai celebre are o vechime de trei milenii.

Tehnica producerii mătăsurilor a fost descoperită acum 3000 de ani în China. Aparent, totul era simplu: mai întâi trebuiau urcați în duzi viermi de mătase, după care cultivatorii așteptau să se dezvolte coconii, iar ulterior depănau firul de mătase care înconjura larva. Dar cum era depănat firul ex-

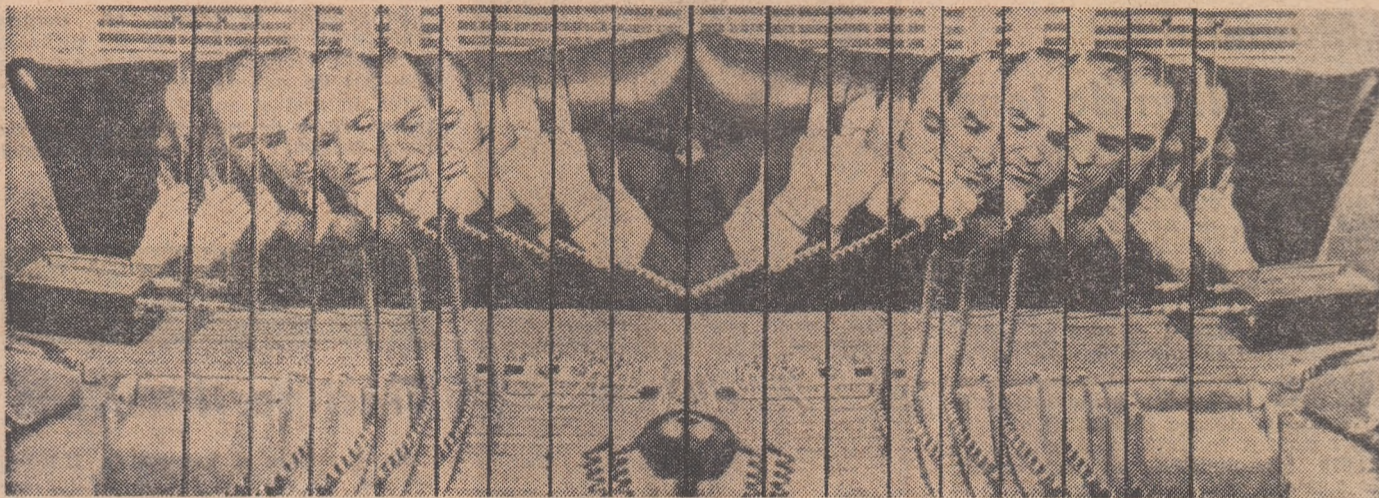
trem de fin? Aici era secretul, pe care chinezii îl apărau cu strășnicie. Și totuși, spioni „industriali” au izbutit să înșele vigilența serviciului de apărare a secretului. Într-o zi, la Curtea împăratului Chinei a sosit o delegație japoneză care avea misiunea oficială de a invita în Japonia câțiva specialiști în fabricarea mătăsii. Japonezii erau mai dinainte convinși că aveau să fie refuzați, dar au venit totuși și au încercat multă vreme să obțină o audiență. În zadar însă. Până la urmă au plecat deci fără să fi fost primiți de împărat, dar nu cu minile goale, căci între timp izbutiseră să afle

eficace, de mitralieră. Atunci s-a declanșat un adevărat război. Nu, deocamdată nu cel mondial, ci numai între cei doi titani ai armamentului. Zaharoff a ordonat agenților lui să împiedice pătrunderea lui Maxim pe piața europeană a armelor. De fiecare dată când Maxim organiza o demonstrație cu mitraliera lui (pe vremea aceea mitralierele erau prezentate ca acum noile modele de îmbrăcăminte sau automobile), oamenii lui Zaharoff erau de față ca, de exemplu, atunci când Maxim a propus amiralității italiene să doteze navele ei de război cu arme de-ale lui. Pentru a dovedi calitățile armei, o mi-

numit bagaj tehnic, ci și o cheie proprie.

În 1965, o firmă din apusul Europei s-a arătat foarte interesată să cunoască amănunte în legătură cu contopirea a două întreprinderi care se concureau. În nouă cazuri din zece contopirea înseamnă înghițirea firmei mai slabe. Biroul căruia i s-a adresat firma avea reputația că culegea informații cu caracter confidențial. Și agenții lui au și trecut la acțiune.

Acest gen de spionare a activității economice presupune o sferă foarte largă de investigații și se soldează cu alcătuirea unui dosar care cuprinde date

Activitate febrilă

ce doreau și, eurind, Japonia a devenit a doua țară producătoare de mătase din lume.

La fel de simplu a fost furat și secretul porțelanului de către euviușul părinte d'Antraicolle care, în 1722, a trimis din China în Franța descrierea amănunțită a fabricării prețiosului material ceramic. Misiunea cu pricina a fost vîrșită într-o Biblie expediată pe numele d-lui Réaumur, proprietarul unei manufacturi din Sévres. E adevărat însă că porțelanul de Sévres n-a rămas mult timp unicat, căci 12 ani mai târziu, după ce lucrase cîva timp ca muncitor în manufactura franceză, englezul Thomas Brien s-a întors în patrie și a deschis la Londra o întreprindere proprie.

„Nu mă las șantajat”

Dar toate acestea sînt, repetăm, de domeniul unui trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat. Apoi, spionajul economic a mers mină în mină cu dezvoltarea industriei. Esența lui a rămas însă aceeași. Iată, de pildă, cum a luptat o armă împotriva alteia.

La sfîrșitul secolului trecut, producția de arme pentru infanterie era dominată de doi înși. Unul, pe nume Maxim, era un inventator american stabilit în Anglia. Celălalt, un grec cu nume rusesc, domiciliat în Franța și posesor al unui pașaport american, locuia într-o somptuoasă vilă de pe Coasta de Azur. Pe porțile din fier forjat ale vilei se afla o tăbliță pe care se putea citi: „Zaharoff nu se lasă șantajat”. De unde se pot trage anumite concluzii asupra relațiilor proprietarului cu lumea care-l înconjura. Zaharoff avea o foarte bine organizată rețea de agenți care cutreierau toată Europa. Se întâlneau cu patronul numai în restaurante, pe mare sau în trenuri. Rapoartele erau întotdeauna verbale. Nimic scris.

Afacerile lui Zaharoff au mers astfel strălucit pînă cînd inginerul Maxim a inventat un nou tip, foarte modern și

traliere a fost cufundată în mare în fața citorva amirali. După cum arăta „părintele” ei, arma n-avea să sufere deloc din cauza băii forțate pe care o făcea. Dar a doua zi cînd a fost scoasă la suprafață, mitraliera n-a mai fost bună de nimic. Ce se întimplase? În cursul nopții oamenii lui Zaharoff scosese arma din mare, îi piliseră puțin o piesă, după care o așezaseră iar la locul ei.

Altă dată, Maxim a trimis pe un poșligon unde urmau să aibă loc trageri demonstrative pe cel mai bun trăgător al lui, un om care se putea lăuda cu o bogată colecție de premii internaționale. Dar un agent al lui Zaharoff a izbutit să-i ofere, înainte de tragere, un pahar de vin în care turnase atropină. Rezultatul? Trăgătorul n-ar mai fi nimerit nici chiar un elefant. Și zadarnic și-a mai dovedit ghinionistul țintaș a doua zi talentele, înscriind pe un panou de lemn inițialele monarhului țării respective. Maxim a pierdut și comanda a fost dată tot lui Zaharoff.

Acesta făcea, dealtfel, apel la orice mijloace. În 1890, Intelligence Service-ul l-a acuzat, și pe bună dreptate, că fusese secretul de fabricație a unui exploziv foarte puternic. Această împrejurare n-a împiedicat, totuși, Marea Britanie să-i acorde, după primul război mondial, titlul de cavaler, iar Franța să-i decerneze Legiunea de Onoare. Încît, după cum se vede, furtul de secrete poate fi uneori o îndeletnicire prestigioasă.

Dar epoca solitarilor a trecut. Nu numai în știință și industrie, ci și în spionajul industrial. Acesta din urmă este acum o adevărată industrie.

— Vă rog să mă iertați,
sînt nouă aici!..

Cum acționează agenții spionajului industrial? Ei încep prin a strînge informații. Căci fiecare caz reclamă nu numai o minuțioasă pregătire și un a-

despre relațiile personale și familiale ale principalilor conducători ai firmelor în cauză, informații cu caracter financiar, date care pot fi obținute la bursa de valori, la bănci, rapoarte despre întrunirile anuale ale acționarilor, o statistică a producției, aria de repar-tizare a acesteia etc. În acest stadiu nici un membru al „echipei” investiga-toare nu încearcă să treacă de zidurile firmelor în cauză. Membrii ei stabilesc pentru moment cînd vine la serviciu cînd pleacă acasă personalul, unde sau unde funcționează, mijloacele de comunicații (telefon, curieri), numerele mașinilor și numerele de telefon. Investigațiile durează, de obicei, maximum o săptămînă, altminteri există riscul de a atrage atenția.

În cazul nostru, după a cincea zi de cercetări s-a hotărît ca investigațiile să fie continuate chiar la fața locului. Încît, după dejun, amestecîndu-se în mulțimea de funcționari, a intrat în clădirea uneia din cele două întreprinderi și o fată frumoasă. Avea misiunea să-și fixeze bine planul întreprinderii, amplasarea ieșirilor în caz de incendiu și, dacă putea, și a biroului directorului. Timp de o oră și jumătate, fata a cutreierat deci clădirea, desenîndu-i schema în blocnote. Nimeni nu i-a dat atenție. O singură dată, greșind o ușă, a răspuns zîmbind serafic la o privire interogativă:

— Iertați-mă, dar sînt nouă aici și am nimerit la alt etaj. Unde-i biroul d-lui Herzog?

— Un etaj mai jos, domnișoară. Să vă conduc?

— Nu, mulțumesc, mă descurc singură.

În același mod a găsit și biroul directorului. Spre norocul ei, secretarul nu era acolo, încît, strecurîndu-se în virful picioarelor pînă la mașina de scris, fata i-a ridicat capacul, a citit numărul, după care a ieșit imediat din încăpere.

M. Belenki

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Intr-o scurtă vară fierbinte

Povestea din afară a piesei „Iakov Bogomolov” începe cu un tulburător „de ce”? De ce nu o fi terminat-o Maxim Gorki? Nu din lipsă de timp, nu, pentru că timp ar fi avut. După ce a adus-o până la un punct, pe care nu l-a mai depășit niciodată, scriitorul a ținut-o în sertar un număr de ani. De ce nu a mai revenit, de ce nu a încheiat această construcție dramatică atât de bine pornită, de închegată? Când, după un alt număr de ani de la moartea lui Gorki, piesa a fost descoperită, i s-a propus lui Alexei Tolstoloi (printre alții) să o termine. Inșă Tolstoloi a refuzat. Teatrele sovietice au inclus-o totuși în repertoriu în forma în care se află.

Riscul de a o termina și l-a asumat recent un veteran al teatrului și filmului sovietic, aproape octogenarul Abram Room. Insist asupra acestui amănunt, fiindcă în filmul rezultat, „Iakov Bogomolov”, vârsta realizatorului se simte. Se simte în farmecul aceia special, nostalgic, de floare presară, de album vechi, pe care îl are filmul.

Firul se deapănă domol, pe îndelete,

unei iubiri neîmpărtașite, spusă cu înțelegere și delicatețe, ca și cealaltă poveste a unei iubiri neîmpărtașite, „Brătară cu granațe”. De aceea silueta vinjoasă a eroului titular, inginerul Bogomolov, este adesea pusă în umbră de aceea mai inestetică, rubicondă a moșierului Bukeev, îndrăgostit fără speranță de soția celuiilalt. Dar acest prim plan amoros are ca fundal permanent tabloul degradării provocate de inactivitate, de lipsa de țel și ideal. Iată de ce figura centrală rămâne totuși Iakov Bogomolov. Prin el, prin activitatea lui pasionată, munca, rolul civilizator al muncii, care l-a ridicat pe om în două picioare, transformându-l pe celelalte două în brațe, este glorificată în fiecare cadru.

Abram Room este un regizor „de actori”. El și-a asigurat și de data aceasta o distribuție foarte bună, în special în principalul trio masculin Bogomolov — Bukeev — unchiul Jean: I. Kvasa, A. Kaleaghin, B. Ivanov. Anastasia Vertinskaia, Nina Șațkaia, Irina Varlei, Valentin Smirnitki, A. Adoskin sînt interpreții celorlalte roluri. Room a mai beneficiat și de „cola-

Dialog fals amabil între Nina Șațkaia și Irina Varlei

bătrînuului domn nu-i priește și nici nu-i place graba, el face parte dintr-o generație obișnuită cu alt ritm de viață, care știe să guste plăcerea unei discuții și nu ține neapărat să se intîmple ceva. Poate de aceea Room a dezvoltat datele „cehoviene” ale piesei. Într-o vară fierbinte, oamenii tac, discută, își plimbă plicisul și disperarea de pe terasă pe plajă și de pe plajă pe terasă, cu pași numărați și măsuțați.

Focul de revolver din final pune și el, à la Cehov, capăt unei drame. Această versiune de final, pentru care Room a optat fără șovăială, este, de altfel, în spiritul societății bolnave a timpului descris.

„Iakov Bogomolov” revăzut de Room este, în prim plan, povestea

arta
arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
arta arta arta arta arta

borarea” compozitorului A. Skrebabin. Regizorul a ales fericit muzica și a avut mai ales ideea fericită de a lăsa pianul singur. Regele negru umple tăcerile, spune ce nu s-a spus, potențează ce s-a spus.

Iulia Scutaru

PORTRET PE PORTATIV

Trei surori cîntărețe

O violonistă, o pianistă, o violoncelistă — iată trioul sursurilor Nakipbekov din Kazahstan.

Cea mare, Elvira, este violonistă. Are 21 de ani și este studentă în anul IV la Conservatorul din Moscova. Anul trecut a participat la concursul de vioară „Paganini”, organizat la Geneva, orașul natal al marelui violonist și compozitor italian, de unde s-a întors cu titlul de laureată. Paralel cu studiile la Conservator, Elvira se produce în recitaluri și în concerte.

Mijlocia, Eleonora, pianistă, este și ea studentă la Conservator, în anul III. După părerea surorii mai mari, Eleonora se remarcă printr-un simț subtil al ansamblului, prin maniera lirică de interpretare.

Mezina, Alfia, a ales violoncelul. Și este „boboc” la Conservator, dar deloc complexată de fama celorlalte două reprezentante ale familiei Nakipbekov.

Cele trei surori s-au întors recent

de la Belgrad, unde au luat parte la un concurs internațional pentru tineri muzicieni. Ele au prezentat, în trio,

Eleonora, Alfia și Elvira (de la stînga la dreapta) înainte de concert.

un program cu lucrări de Mozart, Beethoven, Brahms, Șostakovici, aplaudat și distins cu diploma de onoare.

REFLECTOR

Regizorul tadjik Boris Kimeagarov lucrează la „Poem despre bumbac” scris de Andrei Mihalkov-Koncalovski și E. Tropinin. Filmul va fi un omagiu adus celor ce cultivă „aurul alb”.

Grigori Cibrat finalizează scenariul filmului „Acilita”, inspirat din cunoscutul roman de anticipație al lui Alexei Tolstoloi. Regizorul a introdus, înșă, și probleme de stringență actualitate, care se încadrează perfect în spiritul cărții.

Filmul „Nimic despre fotbal” pe care îl realizează în studioul „Maxim Gorki” regizorul L. Maghiton (scenarist A. Grebnev) se va adresa deopotrivă celor mari și celor mici. Și va fi, bineînțeles, un film despre fotbal.

PE PLATOURI

Încă o dată despre Lucky Luciano

Anul trecut, la Napoli, un soldat american a ucis un contrabandist din localitate. Crima a provocat indignarea întregului oraș. Lucrurile au mers pînă acolo, încît o delegație a contrabandiștilor napolitani, specializați în țigări americane, s-a prezentat la poliție și și-a exprimat protestul în mod oficial și în termeni colorați, de care dialectul napolitan nu duce lipsă.

Cu acest, „fapt divers” va începe noul film al lui Francesco Rosi, „Încă o dată despre Lucky Luciano”, adică despre faimosul ganster american de origine italiană.

La tradiționala conferință de presă a primului tur de manivelă Francesco Rosi a subliniat că nu intenționează să mai facă un film despre Mafia, exploațiind succesul „Nașului” proaspăt încoronat cu premiul Oscar. Regizorul italian își propune să se mențină în cadrul strict al faptelor autentice. Care sînt următoarele!

Întors din S.U.A., Lucky Luciano se stabilește la Napoli, se plimbă pe străzi, poate fi văzut la hipodrom, în barurile de noapte. S-ar zice că gangsterul vrea să-și trăiască pașnic ultima parte a vieții în orașul natal. Dar omul acesta taciturn, cu o privire de gheață, este oare cu adevărat hotărît să rupă cu trecutul său american? Sau rămîne un intermediar între mafia siciliană și lumea interlopă americană, legată, cum se știe, de anumite cercuri politice? Acestea vor fi întrebările la care va încerca să răspundă filmul.

B. Ivanov

MUZICĂ

Caruso centenar

Acum cîteva zile s-au împlinit 100 de ani de la nașterea celebrului tenor Enrico Caruso. În cei 51 de ani care s-au scurs de la prematura și tragică sa moarte, cronicarii muzicali din diverse țări au salutat, în repetate rînduri, apariția unor „noi Caruso”, dar nici unul dintre ei nu a atins fantasticul prestigiu al originalului.

Așa cum au constatat medicii care au avut prilejul să-l trateze de-a lungul anilor, corzile vocale ale vestitului cîntăreț nu prezentau caracteristici reșite din comun. În schimb, natura îl înzestrare cu o excepțională conformație a craniului, care forma o cameră de rezonanță neobișnuit de mare. Maxilarul inferior se desfacea într-un unghi atât de larg și gura era atât de încapătoare, încît Caruso o putea închide fără a sparge oul de gîină pe care-l ținea pe limbă.

Toracele său avea și el o imensă capacitate. Dealtfel, după propria lui definiție, un cîntăreț e alcătuit dintr-o gură mare, un piept mare, 90 la sută memorie, 10 la sută inteligență, foarte multă muncă și un dram de sentiment.

La începutul carierei sale, în 1901, Caruso a cîntat la Opera San Carlo, din orașul său natal, Napoli, unde, din motive inexplicabile pînă astăzi, publicul nu l-a primit bine. Tenorul n-a uitat acest eșec și napolitanii nu i-au mai auzit niciodată vocea, altfel decît înregistrată pe discuri. În schimb, în cursul aceluiași an, el a înregistrat strălucite succese pe scenele St. Petersburgului, Moscovei și Londrei.

În epoca aceea, Caruso avea un regim de muncă extraordinar, care — cel puțin în teorie — ar fi trebuit să-i distrugă vocea: cînta de cinci-șase ori pe săptămîină, adesea cite două opere întregi pe zi, una la matineu, cealaltă seara. Totuși, departe de a suferi, glasul lui devenea din ce în ce mai puternic.

Colegii îl îndrăgeau și ei pe marele tenor nu numai pentru fenomenalele sale calități artistice, ci și pentru generozitatea lui fără margini, precum și veșnica sa bună dispoziție. Șoțiile lui pe scenă au rămas faimoase. În „Boema”, unde o avea ca parteneră pe nu mai puțin celebra soprană australiană Nellie Melba, Caruso a atacat aria „Che gelida manina („Ah, ce rece mi-nușită!”) strecurînd în palma primadonei un crevurșt cald.

În 1903, cînd și-a făcut debutul la Metropolitan Opera House din New York, teatrul avea o vechime de numai două decenii. Majoritatea publicului de atunci fiind de origine germană, se instaurase tradiția ca toate operele, indiferent de versiunea lor originală, să fie cîntate în această limbă. Caruso a repus italiana în drepturile ei. Acolo a avut loc, în 1910, premiera mondială a „Fetei din Far-West” de Puccini, cu incomparabilul Enrico în principalul rol masculin.

La mai puțin de șase luni după tragică sa moarte, în 1923, cabina lui Caruso de la Metropolitan a fost pusă la dispoziția unui cîntăreț despre care publicul american nu știa mai nimic. Înainte de primul spectacol, noul venit a scris pe unul din pereții: „Astăzi, cu inima fremătîndă, intru în teatrul tău, drag și îndepărtat prieten. Din nefericire, tu, cîntăreț al meleagurilor de miazăzi, nu te mai afli aici, ci zaci în țărînă, doborît de moartea cea rece. Plîng. Și, ca un ecou al amintirilor mele despre Caruso, împreună cu mine, plînge încetșor și muza ta”.

Sub aceste rînduri, scrise în rusă, debutantul la Metropolitan Opera House și-a așternuț semnătura: Feodor Șaliapin.

Critic de operă

TEST

Sînteți un bun cadru de conducere?

Întrebările de mai jos sînt un mijloc de verificare a aptitudinilor de conducător. Cei care ocupă asemenea funcții își pot aprecia activitatea după numărul de puncte totalizate, maximum fiind 156 care indică deci un conducător ideal. Dar rezultatele obținute pot fi comparate nu numai cu suma absolută, ci și cu punctele acumulate de alți conducători.

Așadar întrebările:

● Obişnuți să vă formulați din timp și destul de concret programul și scopul activității proprii și le realizați creator?

12 puncte

● Aveți un plan bine gândit de lu-

— Am calitățile necesare?

crări periodice pe care le executați zilnic, săptămînal, lunar și anual?

3 puncte

● Obişnuți să vă analizați timpul de lucru?

6 puncte

● Aveți un regim stabil (al zilei, săptămîinii sau lunii) și izbutiți să-l respectați întocmai?

6 puncte

● Stabiliți destul de precis și împede îndatoririle membrilor din colectivul pe care îl îndrumați? Nu se ivesc conflicte din această cauză?

6 puncte

● Ați distribuit corect, în cadrul colectivului pe care îl conduceți, îndatoririle și funcțiile tuturor celor care-l alcătuiesc?

6 puncte

● Vă abțineți de la dreptul de a interveni în munca subalternilor pentru a nu le leza independența în îndeplinirea hotărîrilor luate?

6 puncte

● Izbutiți să nu vă lăsați antrenat de probleme neprincipiale, neimportante, „curente“?

6 puncte

● Întrețineți bune relații de serviciu cu alți conducători și colectivele lor?

6 puncte

● Țineți totdeauna seama de șeful direct al unui colectiv?

6 puncte

● Împunerea obligatiilor și răspunderea dv. sînt precis delimitate? Sînt ele corect cuprinse în instrucțiunile de serviciu?

9 puncte

● Ați stabilit cine vă înlocuiește când lipsiți și cine vă ține la curent cu chestiunile mai importante?

9 puncte

● Obişnuți să convocați consfătuirii numai cînd sînt absolut necesare?

3 puncte

● Țineți consfătuirile după un plan?

3 puncte

● Faceți din timp cunoscute problemele care urmează să fie dezbătute în consfătuirii?

3 puncte

● Începeți consfătuirile la ora stabilită? Le imprimați o desfășurare rapidă și eficientă?

6 puncte

● Dezbateți în conferințe numai problemele care reclamă într-adevăr o discuție amplă?

6 puncte

● Obişnuți să trageți din ele concluzii organizatorice? Nu dați prea multe indicații?

3 puncte

● Redactați la timp procesele verbale ale adunărilor?

3 puncte

● Stabiliți din timp cu cei în cauză ziua intîlnirilor de lucru?

3 puncte

● Secretariatul dv. îl selecționează eficient pe cei ce solicită audiențe?

3 puncte

● La intîlnirile de lucru problemele sînt dezbătute operativ și ireproșabil din punctul de vedere al stilului de lucru?

6 puncte

● La intîlniri, și în special în cazul celor mai importante, se notează desfășurarea și rezultatele lor?

3 puncte

● Contactele pe care le aveți cu colegii sînt sistematice și conforme cu unele condiții concrete ca: anunțarea vizitei la secretariatul tehnic, respectarea orei de intîlnire cu conducători care nu vă sînt direct subordonați?

6 puncte

● Nu ezitați uneori cînd trebuie să exprimați o opinie care contrazice părerea a superiorilor dv.?

3 puncte

● Dați colaboratorilor posibilitatea să-și exprime liber și deschis observațiile și opiniile, să facă propuneri și reclamații?

3 puncte

● Acordați în această situație suficientă atenție subalternilor îndemnându-i să-și exprime liber concepțiile, observațiile, propunerile, plîngerile, dorințele etc.?

3 puncte

● Obişnuți să plecați în deplasare cînd în locul dumneavoastră ar putea pleca un altul, în speță un subaltern?

3 puncte

● Procedați rațional și gospodărește cînd aveți de stabilit locul, programul deplasării și mijlocul de transport?

3 puncte

● Completați imediat după întoarcere

eerea din deplasare imprimătele pentru decont și alte acte, formulind neîntîrziat și concluziile care decurg din rezultatele deplasării?

3 puncte

● Vă pregătiți suficient pentru fiecare convorbire telefonică și obișnuți să faceți în cursul ei observații?

3 puncte

● Secretariatul tehnic vă selectează eficient convorbirile telefonice?

3 puncte

● Purtați discuții (telefonice) concise, clare și la subiect?

3 puncte

(După „Nauka i jizn“)

POLUARE

Complicatele gaze de eșapament

Pentru a combate poluarea atmosferei orașelor, în multe țări se iau acum măsuri de eliminare sistematică a fumurilor toxice produse de coșurile uzinelor, cuptoare, sobe domestice, ateliere de încercare a motoarelor sau de gazele de eșapament. Acestea din urmă sînt, se pare, răspunzătoare de un sfert din totalul produselor toxice răspîndite în atmosferă, încît au fost propuse limite stricte ale volumului de gaze de-

știa știința știința știința
știința știința știința știința
știa știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

rigene, toxice sau otrăvitoare care poluează atmosfera în proporții variabile după manevră: ralanti, frinare, accelerare sau marș normal. Mai sînt, în fine, substanțele neare provenite din aditivi, ulei, impuritățile oxidurilor de azot. Introdus în motor o dată cu oxigenul, azotul se oxidează pentru ca, la ieșire, în prezența oxigenului și umidității aerului, să se transforme în acid nitric, „băutură“ prea puțin recomandat. Încît problemele pe care le ridică combaterea poluării nu sînt deloc simple, diferențiindu-se în funcție de mulți factori — între care tipul de oraș

Automobile, autobuze și iar automobile... Și în urma lor se tirăște șarpele veninos al gazelor de eșapament.

gajate de o mașină. Într-o serie de țări, orice tip de mașină care depășește valorile plafon este scoasă din circulație și nici o mașină care va depăși normele admise nu va mai putea fi vîndută. Dar de ce și cum otrăvesc mașinile, lent dar sigur, atmosfera?

Se știe că orice motor cu explozie arde benzina pentru a o transforma în energie mecanică. Produsul de bază, punctul de plecare al lanțului vicios este deci benzina, amestec extrem de complex, conținînd un mare număr de hidrocarburi care se deosebesc de la o benzină la alta atît prin compoziția chimică, cît și prin procentaj, în funcție de proveniența petrolului, de metodele de rafinare etc. În condiții ideale ale amestecului de aer, temperatură și presiune, hidrocarburile ard complet dînd naștere la gaz carbonic și vapori de apă, deci unor produse care nu sînt toxice, ci constituenți normali ai atmosferei. Numai că, în realitate, în cilindrul în care se agit pistonul, temperatura și presiunea se schimbă mereu, proporțiile aer-benzină nu sînt respectate și, pînă la urmă, nici doza și repartitia nu sînt perfecte. Încît produsele de combustie eliminate prin țeava de eșapament nu sînt gaz carbonic și apă, perfect inofensive, ci un fum extrem de primejdios care, în doze mari, este chiar mortal. E vorba de oxidul de carbon (CO), la care se adaugă o întreagă gamă de produse de degradare ale hidrocarburilor rîu arse: hidrocarburi parafinice, olefinice, aromatice, plus o serie de impurități introduse ca aditivi — utile pentru motor, dar periculoase după ardere. După CO, a doua clasă de produse toxice evacuate de motor o alcătuiesc hidrocarburile. Ele răspîndesc în aer mirosul caracteristic de benzină, ulei ars și fum acru care irită ochii, plămîinii și gîtul și conțin carburi cice, saturate, oxidate, produse cance-

și condițiile climatice — iar produsele de eșapament variază și ele de la caz la caz.

Așa stînd lucrurile, ce mijloace sînt preconizate pentru diminuarea poluării? Ideal ar fi ca, în interiorul cilindului, să se obțină o combustie completă, La automobil, unde schimbările de regim sînt constante, combustia completă este, însă, un ideal destul de îndepărtat. La un regim de croazieră e posibilă totuși o apropiere de acest ideal, dar intervin două momente cînd condițiile se deteriorează: la ralanti și la decelerație cînd, în vederea frînării, gazele sînt tăiate. Sînt două momente în care combustia este proastă, căci nu sînt respectate nici dozarea, nici repartizarea omogenă a amestecului de ars. Prima condiție este destul de greu de realizat. Un exces de benzină face să ardă numai o parte a carburantului, restul e expulzat așa cum este, sau carbonizat, fiind descompus de căldură. Dimpotrivă, un exces de aer face ca combustia să dureze prea mult și randamentul scade, după cum scade și conținutul în oxid de carbon, dar crește, în schimb, cel în oxid de azot. Repartizarea omogenă este și ea greu de obținut. Aici intervin mai ales caracteristicile geometrice ale motorului: forma camerei și pistonului, desenul tubulaturii de admisie, poziția supapeilor și bujiilor, etc. În momentul de față, în Europa bătălia se poartă îndeosebi pe frontul micșorării proporției de oxid de carbon. Încît cercetările sînt orientate spre găsirea unei combustii cu exces de aer. Operația e foarte delicată. Cu toate acestea, încă de pe acum un reglaj mai minuțios al carburatorului și un mai bun studiu al tubulaturii de admisie au permis aducerea procentului de oxid de carbon sub limitele fixate de norme. Se pare, însă, că dintre toate procedeele tehnice propuse, un sistem de injecție care dozează

— Dar să vedem ce-i place copilului

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica teh

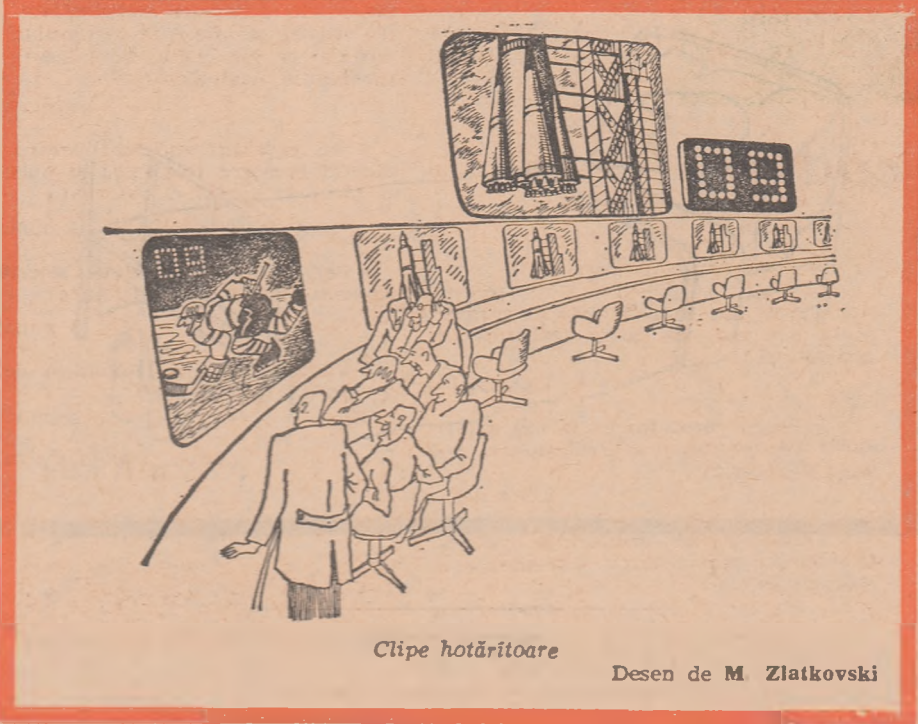
tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehni

tehnica tehnica tehnica t

tehnica tehnica tehnica tehnic

tehnica tehnica tehnica te

Clipe hotăritoare

Desen de M. Zlatkovski

ză benzina ținând seamă de presiune, temperatură, debit de aer etc. și controlează electric dacă cele mai satisfăcătoare rezultate în ce privește scăderea nocivității gazelor de eșapament.

Edictarea de norme severe pentru automobile este, evident, un lucru bun. Dar aceste măsuri nu trebuie să estompeze totuși cei mai mari vinovați ai poluării atmosferei: fumurile industriale cu un mare grad de toxicitate. Căci eșapamentele mașinilor nu produc decât 30 la sută din proporția de oxid de carbon, restul de 70 la sută este produs de cuptoarele industriale sau instalațiile de încălzire a locuințelor.

Optimiștii afirmă că în această insulă ar mai exista o pereche, dar lucrul nu e defel sigur. Tigru din Java riscă să aibă curind aceeași soartă: se pare că n-ar mai exista decât șase-șapte supraviețuitori. Iar cel din Sumatra nu stă nici el mai bine. Gigant al grupului, tigru siberian n-ar mai avea decât două sute de reprezentanți. Tigru din regiunile caspice e rarism. Pe scurt, speranțele de supraviețuire sînt aproape nule pentru toate speciile. Consecință neașteptată a războiului din Vietnam: numai tigru indochinez ar mai putea, se crede, fi numărat cu miile, între Vietnam și Malaezia.

Cum se explică această situație?

Sub raport ecologic și în ciuda aparițiilor, tigru este un animal fragil. Tigru de Bengal, de pildă, animal superb — 3 metri lungime și circa 250 kg greutate —, mare amator de antilope și mistreți, pare o intruchipare a forței. E însă foarte puțin prolific. Îngroaica nu începe să se înmulțească decât de la patru ani și naște numai o dată la doi-trei ani. Iar dintre cei doi pînă la patru pui pe care-i aduce pe lume abia dacă unul ajunge la o vîrstă matură. În cele mai bune condiții, o pereche nu dă deci decât cinci urmași. Și cum, pe de altă parte, un tigrul trăiește cel mult douăzeci de ani, dar trece de fapt rareori de cincisprezece ani, e ușor de înțeles de ce specia poate dispărea dacă e amenințată de o primejdie neașteptată.

Iar primejdiile nu lipsesc. Mai întîi vînătorul modern, înzestrat cu arme tot mai perfecționate — există unii care au la activ cîteva mii de trofee —, apoi braconierul care, cu capcane și otrăvuri, scoate dintr-o piele de tigrul ciștiguri pentru care altfel ar putea

e desigur enorm. Pentru salvarea celor 300 tigri bengalezi care mai supraviețuiesc ar trebui să li se rezerve o suprafață de 750 000 de hectare! Suprafața care nu mai poate fi ușor găsită acum într-o țară suprapopulată, unde agricultura are nevoie de tot mai multe pămînturi.

Fondul mondial pentru fauna sălbatică socotește, de aceea, că singurele două „rezervații” posibile ar fi Nepalul și Bangladeshul. Și mai ales acesta din urmă cu Sunderbanul, imensă junglă mlăștinoasă, absolut improprie pentru agricultură într-un viitor previzibil. Sunderbanul are o suprafață de 1 250 000 ha și cuprinde deltele fluviilor Gange și Brahmaputra. Pe această uriașă întindere de pămînt nu există nici un sat, nici o exploatare forestieră. Cei circa 100 de tigri care populează acum zona ar putea astfel primi fără inconveniente un adăus de congeneri.

Planul ar putea să se lovească totuși de o „mică” piedică. Tigrii din Sunderban se bucură de proasta reputație de a fi amatori de carne de om. Încît amatorii de safari-uri, aducători de devize ce ar putea amortiza o parte din cheltuielile reclamate de transferul amintit, ar fi mai degrabă rari...

Noroc, însă, că nu toți tigrii își fac din om vinatul favorit. Ba un specialist german a găsit chiar că ferocitatea lor nu este în funcție de vinatul mare disponibil sau de posibilitatea de a ataca omul, ci e dictată de factorii ecologici ca... gradul de salinitate a apei. Modificînd mediul s-ar putea deci micșora și ferocitatea tigrilor. În același timp — remarcă publicația din care am luat aceste date — ar trebui întreprinse măsuri pentru înlăturarea tigrilor bătrîni și bolnavi, care caută victime mai puțin iuți decât antilopele și pentru crearea unui organism de supraveghere care să lichideze imediat orice fiară care ar ataca omul.

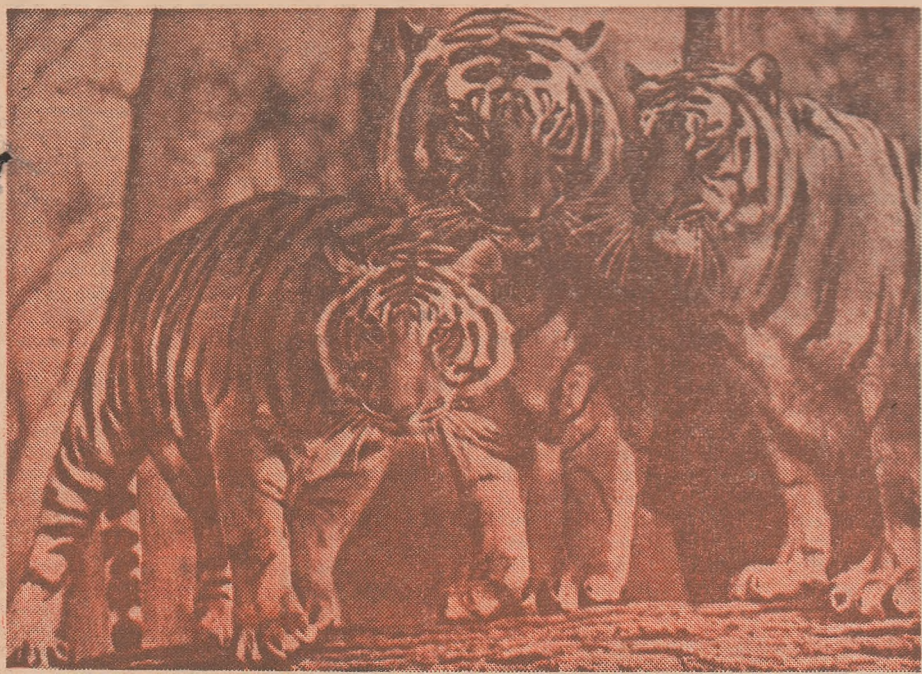
ECOLOGIE

S.O.S.!

Trebuie salvați...
tigrii!

Acum cincizeci de ani tigrii erau stăpîni necontestăți ai pădurilor Indiei. Numărul lor era evaluat la circa 40 000, iar cele cîteva sute care sfîrșeau prin a face mai plăcută coborîrea din pat, dimineața, păreau o cantitate neglijabilă în masa aceea de fiare.

Acum nu mai există în India decât în total cîteva sute de tigri, în orice caz mai puțin de 2 000, iar în alte re-

Cine ar fi crezut că va veni o vreme cînd vom plînge de mila celei mai crude fiare?

giuni din Asia situația e și mai critică. Un recent recensămînt făcut de World Wildlife Fund (Fondul mondial pentru fauna sălbatică) este categoric: dacă nu se iau măsuri severe de prezerare, în 1985 nu vor mai exista tigri pe glob! Nu toate rasele existente sînt egal de amenințate, dar toate sînt în primejdie. Astfel, tigru din Bali poate fi acum socotit o rasă dispărută.

trudi o viață. Căci pieile ajung, firește, în vitrinele blănarilor de lux din vestul Europei sau America. O altă primejdie sînt defrișările, provocate de așa-numita „explozie demografică” și de cultivarea unor pămînturi prelevate asupra pădurii. Căci tigru nu se poate mulțumi cu spații restrînse; fiecare individ are nevoie de un „spațiu vital” de circa 2 500 hectare, ceea ce

PSIHOFIZIOLOGIE

Cine se îngrașă

Problemă „la ordinea zilei”, din cauza implicațiilor ei medicale, igienice, estetice, sociale chiar, și departe de a fi lămurită, obezitatea continuă să fie obiectul unor intense cercetări.

Un studiu recent sugerează că, spre deosebire de indivizii care se mențin toată viața cam la aceeași greutate, cei predispuși la îngrășare nu au „frînă interioară” care controlează ingestia de alimente. Conform acestei noi ipoteze, elementul mult căutat care deosebește obezii potențiali de indivizii normali este sațietatea. Or, senzația de a fi sătul nu pare să fie legată de cantitatea de hrană ajunsă în stomac, nici de greutatea și inconfortul pe care le resimte cel ce a mîncat prea mult.

Cercetările au pornit de la evaluarea tipului somatic prin înregistrarea dezvoltării oaselor, mușchilor, țesutului subcutanat și prin măsurarea grosimii diverselor oase, diametrului brațului și pulpei, ca și a grosimii pielii. Rezultatele măsurătorilor au servit la stabilirea a trei tipuri: endomorf (obez), mezomorf (normal), ectomorf (slab).

În continuare, voluntarii folosiți în

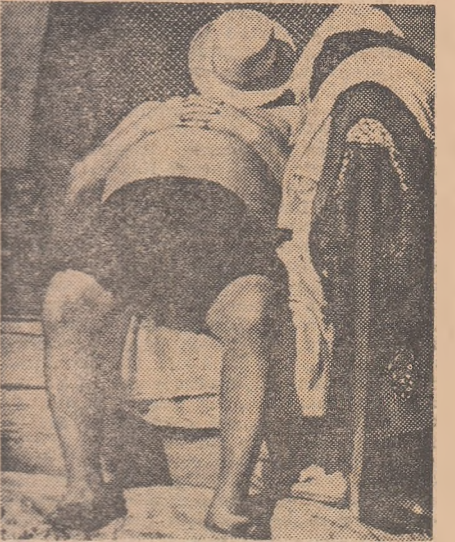
cadru studiului au fost împărțiți în două grupuri: cu un minus de greutate de peste 10 la sută și cu un exces ponderal mai mare de 20 la sută. După o testare psihologică, ei au fost poțiti într-o încăpere întunecoasă, unde li s-au proiectat diapozitive cu diverse feluri de mîncare. Reacțiile fiziologice la acest spectacol au fost măsurate cu ajutorul electrocardiogramelor, probele respiratorii și electrogastrogramelor, care determină modificările electrice provocate de contractiile mușchilor stomacului.

Pentru înregistrarea reacțiilor subiective participanții au fost rugați să aprecieze fiecare diapozitiv cu calificative de felul: agreabil sau dezagreabil, sătul sau infometat, atrăgător sau respingător etc.

Rezultatele celor două tipuri de reacții la diapozitive — fiziologice și subiective — nu s-au deosebit prea mult în cele două grupuri. În schimb, indivizii slabi își pierdeau repede interesul pentru mîncare, în timp ce aceia cu exces ponderal și-l păstrau, oricît de mult ar fi mîncat.

S-ar părea deci că obezilor le face mai mare plăcere să mînce decât indivizilor cu o greutate normală și că senzația de plăcere durează la ei mai mult timp. Cu alte cuvinte, obezii se satură mai greu și ajung cu întîrziere la senzația dezagreabilă că au mîncat prea mult. Dar încă nu se poate spune de ce sînt așa. S-ar putea să fie vorba de un factor genetic, după cum tot atît de bine s-ar putea și ca un mecanism din sistemul nervos central să fie defectat.

Dat fiind că din acest motiv obezii sînt incapabili să-și controleze obicei-

Cînd se defectează „frînă interioară”

Foto: Bertășius Antanas

ri alimentare, singurul mod de a-1 face să slăbească este de a le modifica comportamentul. Pe de o parte ei trebuie să învețe să se autodisciplineze, iar pe de altă să-și găsească o nouă sursă de plăcere sau satisfacție, destul de puternică pentru a înlocui plăcerea pe care le-o produce mîncarea.

Și cine nu!

Toată lumea știe astăzi că menținerea unei greutăți corespunzătoare cu înălțimea este un imperativ al sănătății. Și totuși excesul de greutate continuă să afecteze foarte mulți oameni. Iată cîteva rețete simple, a căror aplicare nu reclamă un mare efort de voință și care pot contribui la „debarasarea” de kilogramele suplimentare:

- Excluderea băuturilor alcoolice. Un litru de vin consumat zilnic timp de o lună acoperă toate nevoile energetice ale organismului timp de o săptămîină.

- Scăderea cantității de zahăr puse în ceai, lapte și cafea. Patru bucățele de zahăr în minus pe zi economisesc într-o lună necesarul de energie al unei zile.

- Înmulțirea meselor. Hrana repartizată în cinci mese pe zi generează obezitate și ateroscleroză într-o măsură mult mai mică decât două sau trei mese copioase.

- Terapia în grup. Este o metodă modernă de „persuasiune colectivă” pentru întărirea voinței, care abia își face debutul. Ea constă în sprijinul psihologic pe care-l pot afla persoanele ce vor să slăbească dacă se intrunesc pentru a-și discuta problemele și a primi sfaturile unui îndrumător.

- Consumarea unor produse cu adăvîrat dietetice și hipocalorice, adică bogate în proteine și sărace în zahăruri și grăsimi.

Poșta medicului

R.A.P.—București; XX—Arad; L.D.—Cimpulung-Muscel; CORBU D.—Zărnești, jud. Brașov; C. REMUS—Motru, jud. Gorj; I. IONESCU—București: Din scrisorile primite reiese limpede relativitatea părerilor în problema pe care o abordați. Cum nici unul dintre dv. nu a consultat un endocrinolog, singurul în măsură să certifice diagnosticul de infantilism genital, e bine de știut că aceste dimensiuni sînt variabile. Prin urmare, diagnosticul de infantilism genital trebuie pus de către medicul specialist, care îl va trata cu hormoni testiculari (Metilttestosteron) și coriogonadotropi (Gonacor) o perioadă de timp mai îndelungată.

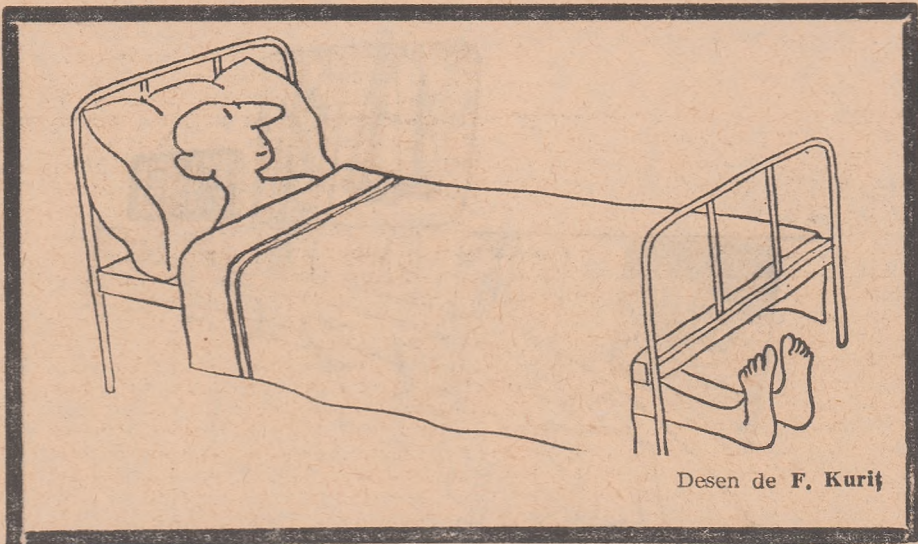
ANTON — Bacău; GEORGE C. GEORGE — Sebeș, jud. Alba; ION AVRAM — Sebeș, jud. Alba; LIVIU — București; ASPER — București; SFINX — Mediaș; GEORGICA W. Y. — Reghin; BUJOR — Iași; TICA — Bacău: Cunoscutul sexolog german Magnus Hirschfeld afirma, pe bună dreptate, că mulți medici, incriminînd practica respectivă drept un viciu, o deviație de comportament sexual, au generat o adevărată ipohondrie însoțită de nevroze, stări melancolico-depresive, trac sexual și inhibiție psihică. De fapt aceasta este și principala cauză a tulburărilor de dinamică sexuală, pentru că practic la dv. nu poate fi vorba încă de o epuizare a funcțiilor fiziologice. Este vorba de „sentimentul de vinovăție”, de regret față de actul săvîrșit, care complică ori face adeseori imposibilă trecerea la raportul heterosexual. Este de la sine înțeles că terapia acestor insuficiențe vremelnice constă mai puțin în hormonoterapie sau substanțe afrodisiace (Gen Yohistrin-Chinoin), cit în psihoterapie prin autosugestie, eventual reflexoterapie prin rinotermocoagularea (metoda B. Ionescu și colab.), care dau bune rezultate.

AL. D. — Com. Stînceni, jud. Mureș; A.I.J. — București; STATE MOTOC — București; POJOGA RADU — Fălticeni: Hemoroizii sînt dilatații varicoase (varice) ale venelor hemoroidale, favorizate în general de viața prea sedentară, de colitele și constipațiile cronice, de prinzurile copioase, de abuzul de băuturi alcoolice, de condimente iritante (piper, ceai chinezesc tare, ardei iute) și purgative. Ca măsuri igienice: băi calde de șezut după fiecare scaun cu săpun acid, utilizarea hîrtiei igienice moi sau a vatei. Igiena alimentară constă în reducerea alimentelor constipante (carne, salamuri, ouă). Medicația constă, în afara supozitoarelor și a pomelii tipizate Hemorsal și Hemorzon 1-2 supozitoare pe zi, în fiecare seară, după baia de șezut, cîteva zile în șir, apoi la două zile, și în următoarea tinctură: Hydrastis canadensis, Viburnum, Cupressus, părți egale, în doze de 60 picături pe zi, de asemenea Tarosin, 10 tablete pe zi. În caz de hemoroizi sîngerinzi: supozitoare cu: Rp. Antipirină 0,30 g, anestezină, 0,01 g, extract de hamamelis 0,05 g, tanin 0,20 g, unt de cacao q.s. Cura radicală constă însă în folosirea metodei sclerozante venoase sau chirurgicale, constînd în excizia pachetelor hemoroidale cu bisturiul sau prin electrocoagulare.

A. IONESCU — Focșani: 1) Citiți răspunsul de sub Al. D. — Stînceni ș.a. 2) Oxiuraza este o boală parazitară provocată de un mic vierme nematelmint numit Enterobius (oxiurus) vermicularis, care trăiește în intestinul omului. Femelele depune ouă în regiunea anală, provocînd un prurit intens. Ouăle pot trece ușor pe mâinile și sub unghiile bolnavului, în cursul scărpinatului, și apoi pe alimente, gură, nas, la cei ce nu se spală pe mâini, ducînd la autoinfestare. Tratatamentul curativ se face fie cu Nematocton (Vermicid), 6 cpr./zi repartizate în trei prize, timp de 4 zile, înainte meselor principale, fie mai bine cu Vermigal, 6 lingurițe în doză unică, tratamentul repetîndu-se după 3-4 săptămîni (Atenție! preparatul colorează în roșu materiile fecale și rufăria!).

COCA LAZĂRESCU — București: Alcătuite predominant din glucide, dulciurile sînt, ce-i drept, o excelentă sursă de energie (300-400 calorii pentru 100 g); ciocolata și halvaaua conținînd cantități importante de grăsimi (lipide) au o valoare calorică și mai ridicată. Dar pe de altă parte, ciocolata, ca și toate preparatele de cacao, conține acid oxalic, tanin și teobromină, astfel încît consumul excesiv al acestui aliment trebuie evitat. În general, pentru o rație de 3000-3500 calorii pe zi, cantitatea de dulciuri se poate ridica la 100-120 g/zi. Mai ales de la 40 de ani în sus depășirea unor proporții rezonabile în consumul de dulciuri favorizează supraalimentația și instalarea obezității (creșterea glicemiei implicînd riscul diabetului), tulbură reacțiile metabolice din organism care duc la sindroame digestive, nervoase sau cardiovasculare, în fine exercită o incontestabilă acțiune cariogenă, care confirmă observația că „dulciurile strică dinții”. Iată deci motivele pentru care chiar dacă am avea rezerve față de teoriile care consideră zahărul drept un „dușman” al sănătății omului, ne facem datoria să vă amintim că și în (sau mai ales în) materie de dulciuri se aplică dictonul latin „est modus in rebus” (trebuie o măsură în toate).

C. VASILIU — Brăila; C.B. — București: Împotriva flatulenței (flatuș-vînt) adică a acumulării de gaze în stomac și intestine: Mexaform și Carbo medicinalis, 2 x 3 cpr. după mese; Triferment, 1-2 drajeuri în timpul meselor. Se vor evita alimentele celulozice: ceapă, leguminoase uscate etc.

Desen de F. Kuriș

DIETETICĂ

Regimul fără sare

De la un anumit stadiu, diagnosticat de medic, hipertensiunea arterială reclamă un regim fără sare. Este, de obicei, o veste neplăcută pentru pacienții care se tem că „mîncarea n-o să mai aibă gust”, că o să le „taie pofta de mîncare”.

Ceea ce nu e, însă, deloc adevărat, precizează cunoscutul dietetician sovietic, prof. dr. Seregian, arătînd că se poate ține foarte bine un regim fără sare, consumînd totuși o hrană variată și plăcută la gust.

Prof. dr. Seregian recomandă mai înții, pentru cei în cauză, evitarea alimentelor din comerț. Chiar dacă li se pare că nu sînt sărate, acestea conțin totuși o cantitate de sare ca, de pildă, piinea, prăjiturile, supele și conservele

Pot fi într-adevăr foarte gustoase, dar atenție!

(în afara conservelor de fructe și marmelade).

Se înțelege de la sine, pastrama, salamurile și în general mezelurile și saramurile sînt cu desăvîrșire interzise. Pe scurt, bolnavul de hipertensiune trebuie să se mulțumească cu alimente proaspete, să nu le săzeze în cursul preparării și să nu le adauge sare la masă.

Friptura ideală, după prof. Seregian, este cea înăbușită, care își menține toate elementele nutritive, chiar și să-

murile minerale permise. Alimentele trebuie fierte în aburi, într-un vas închis. De altfel, pregătite în felul acesta, alimentele își păstrează toată savoarea. Nu e nevoie să li se adauge cantități mari de apă pentru a le găti, apa amestînd cu ea dizolvarea substanțelor aromatice.

Condimentele se împart în mai multe grupe; cele sărate sînt categoric interzise. Sarea trebuie înlocuită cu săruri medicinale care nu conțin clorură de sodiu. Ele se adaugă după ce alimentele au fost fierte sau prăjite.

Condimentele acide sînt permise: oțetul, lămiia, muștarul. Sînt de asemenea permise: ceapa, usturoiul, arpagicul, piperul (proaspăt și puțin!), cuișoarele și dafinul. Ciupercile și roșiile pot fi utilizate pentru a da gust mîncărurilor, în timp ce măslinile și țelina (bogate în săruri) sînt — în principiu — interzise. Dar în cantități mici pot asezona și ele o mîncare sau o supă.

Sfat important: un „strop” de zahăr adăugat unui fel de mîncare maschează, în parte, lipsa de sare.

Pentru a evita pierderea poftei de mîncare, regimul alimentației fără sare trebuie variat la maximum. În lipsa condimentelor se poate da gust unei fripturi cu puțin vin. Rîtașurile ori „sosurile albe”, fade fără sare, pot fi îmbunătățite, adăugîndu-li-se drojdie de bere, piper, nușoară. Sosul alb servit lingă legume poate fi prelucrat și cu un gălbenuș de ou, puțin oțet și pătrunjel tocat.

Regimul fără sare — arată mai departe prof. Seregian — nu exclude sosurile cu unt sau untdelemn, în afară de cazul cînd se prescrie un regim împotriva obezității.

Untul topit e gustos dacă i se adaugă puțină lămiie sau pătrunjel, arpagic sau orice alte ierburi-condimente. Sosurilor, salatelor li se pot adăuga tot felul de ierburi care pot servi de altfel drept condiment și pe lingă carne, pește fiert, ouă și legume.

Maionezele (fără sare — deci se exclude cele din comerț) sînt mai gustoase cu ierburi-condimente. Marinadele sînt permise în aceleași condiții.

În rezumat, principiul de bază este de a se înlocui sarea interzisă prin ierburi aromatice și condimente nedăunătoare care vor da gust plăcut tuturor preparatelor culinare.

Desigur că acest mod de a găti cere mai mult timp și este și mai costisitor. Dar cu nițică osteneală și, mai ales, cu bunăvoință, regimul fără sare poate fi la fel de gustos ca și cel cu sare. Unii susțin chiar că poate fi mai gustos. Aceasta pentru că gospodina este supusă unui efort de imaginație pentru a varia mîncărurile, monotonia lor fiind cel mai mare dușman al poftei de mîncare.

REUMATOLOGIE

Spondilita anchilozantă

Spondilita (sau, mai corect, spondil-artrița anchilozantă) este o afecțiune des întîlnită în cabinetele și în spita-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
p esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

lele de reumatologie, făcînd parte din reumatismele inflamatorii cronice cu tendințe spre anchiloze și care au ca punct de plecare articulațiile sacroiliace. Începutul bolii îmbracă diferite manifestări: o senzație de rău general, nervozitate, oboseală, paloare, furnicături, extremități reci și umede, scăderea capacității de muncă etc. În două treimi din cazuri, bolnavii se plîng de dureri de șale sau în regiunea sacrată, accentuate mai ales către dimineață, cu iradieri în coapse și fese sau pe traiectul nervului sciatic (sciatică).

Mai rară la femei, spondilita anchilozantă este diagnosticată mai des la bărbați tineri între 17 și 30 de ani.

Această afecțiune răspunde destul de intens la tratamentul antireumatismal, permițînd bolnavului să desfășoare o activitate profesională aproape normală, cu condiția ca tratamentul să fie făcut în mod consecvent. Rarele cazuri care nu pot fi împiedicate să evolueze duc la deformări rahidiene, necesitînd tratamente corectoare complexe ori, uneori, chiar la o invaliditate ireversibilă.

Dacă boala este diagnosticată de la început, cînd nu s-au produs deformări, ei se manifestă doar printr-o rigiditate dureroasă a coloanei vertebrale, tratamentul are drept scop combaterea fenomenelor inflamatorii și redarea supfeței coloanei vertebrale.

În acest stadiu al spondilitei, rezultate bune dă tratamentul cu Fenilbutazonă, în primele 4-6 zile cîte 500-600 mg/zi în injecții i.m., reducîndu-l apoi la 250-300 mg Fenilbutazonă, administrată pe cale bucală sau rectală (supozitoare).

În cazul cînd Fenilbutazona nu este bine tolerată de organism, în afara cazurilor de ulcer gastroduodenal și de insuficiență renală — cînd este absolut contraindicată — se poate înlocui cu Indometacina, în capsule de 25 mg, care are o eficacitate remarcabilă în spondilită. Doza medie este de 100 mg/zi și poate fi micșorată cînd se obține o ameliorare evidentă. Indometacina, ca de altfel toate medicamentele antiinflamatoare, poate provoca hemoragii digestive, dureri de cap, senzație de dezechilibru, motiv pentru care tratamentul trebuie supravegheat.

Celelalte substanțe antiinflamatoare: cortizonul, sărurile de aur, acidul nilflumic sînt mai puțin active în această boală. În schimb clorochinul, aspirina și piramidonul au efecte bune în formele ușoare, permițînd reducerea dozelor de Fenilbutazonă sau Indometacina.

Combinată cu medicația antiinflamatoare, radioterapia are un rol important în combaterea durerilor, dar din cauza acțiunii ei de scurtă durată, reclamă mai multe serii în doze de 600-1200 r/serie. Repetarea dozelor prezintă riscul unor anemii sau leucemii, de aceea acest tratament trebuie rezervat numai formelor rezistente la medicația antiinflamatoare.

Din momentul cînd se obține o ameliorare a simptomelor, activitatea fizică și practicarea unor sporturi au o importanță deosebită pentru evitarea anchilozei articulare și rahidiene. În care scop se recomandă gimnastica respiratorie, înotul, mersul pe jos și, pe cît posibil, chiar practicarea unui sport de echipă.

Dacă nu s-au produs deformări importante ale coloanei vertebrale, se vor face încercări de reducere ortopedică medicală cu ajutorul unor aparate gipsate și al corsetelor gipsate care fixează planul anterior al toracelui și abdomenului, dar lasă liberă coloana vertebrală dorsală.

În fine, în cazurile foarte avansate se practică și intervenții chirurgicale, constînd în osteotomia corpurilor vertebrale posterioare.

CIAD

Civilizația papirusului

Situat la extremitatea sudică a Saharei, lacul Ciad este o împărăție a papirusului. Este locul unde se întâlnesc hotarele a patru țări africane — Ciad, Camerun, Nigeria și Niger. În vremurile preistorice, afirmă specialiștii, în regiunea aceea exista o mare foarte întinsă; lacul de astăzi este o rămășiță a ei. Mai mult, se pare că din pricina evaporării intense, sub acțiunea soarelui și a unei scurgeri permanente a apei în pământ, mai devreme sau mai târziu și lacul Ciad ar fi secat, dacă n-ar fi existat riul Komadugu-Iobe. Dintr-o cauză necunoscută, acesta și-a schimbat brusc albia,

ușor de înțeles de ce chiar în primele clipe ale vizitei mele la tribul kotoko eram ud leocă pînă la brîu.

Dar kotoko nu se plîng de papirus. Pentru ei această plantă nu e o osîndă, ci o mîna cerească. Rogojinile împletite din papirus servesc deopotrivă drept temelie și podea pentru case. E deajuns ca deasupra acestor rogojini să se înalțe o împletitură din tulpine de papirus și scheletul unei colibe ușoare e gata. Aceasta mai trebuie doar acoperită cu rogojini de iarbă sau pînă. Tot cu ajutorul papirusului se poate rezolva foarte simplu și problema transportului. Tul-

cătuiau — împreună cu triburile sara, vadai, banana și baguirmi — vechea populație de pe malurile Ciadului, la hotarul dintre Sahara și Africa Neagră. Mai târziu ei au devenit obiectul unor incursiuni ale arabilor, care i-au transformat în sclavi și i-au dus în Orientul Mijlociu. Ca să scape de cotropitori, sau au început să se ascundă în insulele plutitoare și, treptat, au trecut la un mod de viață nomad pe lacul Ciad, unde se simțeau în siguranță.

Foarte ciudată este și ierarhia socială a tribului kotoko. Căpetenia lor cumulează funcțiile unui întreg guvern, ca să ne exprimăm așa; este în același timp mare preot, judecător suprem, ministru de război și de externe. E adevărat, însă, că oficial se intitulează mult mai modest: „Cel care urmează celui care a fost înainte și precede pe cel care va urma”. Această titulatură neobișnuită, afirmă cercetătoarea franceză Anne Lebeuf, își trage originea din împrejurarea că tribul kotoko nu are nici nume proprii, nici nume geografice în adevăratul înțeles al cuvîntului. Reședința căpeteniei este un palat alb de lut ars, așezat pe un loc înalt și bine apărat de inundații în timpul anotimpului ploios.

În ciuda vastelor sale prerogative, puterea conducătorului nu este totuși o dictatură absolută, ci este limitată de multe interdicții. De pildă, în timpul domniei, căpetenia tribului nu are voie să ia contact cu foștii prieteni, ba nici chiar cu rudele; n-are voie să privească nici răsăritul, nici apusul soarelui ș.a.m.d. Iar dacă încalcă eticheta tradițională, e răsturnată imediat de la putere. În acest caz, unul dintre venerabilii bătrîni din orașelul de lut se înfățișează în zori la palat, zvirle pe pământ o pereche de sandale împletite din papirus și rostește formula: „Poporul e nemulțumit de tine!” Așa se petrec loviturile de stat la populația kotoko. După aceea, într-un perete al palatului este practicat o nouă ușă prin care căpetenia detronată e scoasă afară și se alege un nou conducător. Postul șef se întoarce în comunitatea lui și-și reia viața de simplu nomad pe lacul Ciad.

S. Paverin

Pe întinsul lacului cu barcă de papirus

venind în ajutorul mării pe cale de dispariție. Împreună cu Chari, el determină acum atît nivelul apei cît și suprafața lacului. Cînd începe sezonul ploilor, vijelioasele riuri aproape că dublează — pînă la 18.000 km² — suprafața lacului Ciad. Cum se instalează însă seceta, apele se retrag lăsînd în urmă mlaștini inaccesibile.

Vîntul și curenții smulg din mal insule întregi de papirus și le mîna pe tot lacul. Aceste insule constituie adesea o gravă primejdie pentru navigația pe lac. O schimbare bruscă a direcției vîntului sau curenților poate transforma o barcă cu motor într-un prizonier de lungă durată al vegetației luxuriante. Locuitorii de pe malurile Ciadului povestesc multe întîmplări despre călători imobilizați de papirus care, ca să se salveze, au trebuit să dea foc insulelor plutitoare.

Dar tocmai aceste insule de papirus au devenit pentru tribul kotoko „pămînt de bastină”, în adevărata accepție a cuvîntului. Cei care calcă prima oară pe acest „pămînt” îl găsesc extrem de nesigur. „Ți se pare că mergi pe niște nisipuri mișcătoare — relatează călătorul englez F. Haoper. Iar dacă mai adăugăm și găurile ascunse de iarbă, prin care piciorul se afundă pînă la șold, e

pini curățate de frunze sînt împletite în mănunchiuri cu o lungime de pînă la 12 metri, care sînt apoi legate într-o anumită formă, obținîndu-se astfel nemi — niște bărci ușoare. Înainte însă de a porni pe lac cu ele, localnicii le țin pe apă timp de cinci zile, după care bărcile nu mai iau deloc apă.

În sfîrșit, papirusul mai furnizează combustibilul necesar pentru fript și afumat pește, ca și în genere pentru pregătitul mîncării. Pe scurt, insulele de papirus plutitoare pe care trăiesc kotoko asigură acestora toate cele necesare traiului.

Evident, viața lor e totuși departe de a fi idilică. Kotoko au devenit „crescători acvatici de animale” nu pentru că ar agree viața nomadă, ci pentru că pe malurile lacului vegetația e foarte firavă și deci nu poate hrăni animalele. În plus, în sezonul secetos, malurile se transformă în mlaștini, iar în anotimpul ploios sînt acoperite complet de apă. Pe lac plutesc, însă, niște excelente pășuni naturale, pînă la care se poate ajunge numai înot. Din păcate, nimeni nu știe încotro le mîna vîntul și curenții și unde se vor opri. În orice caz aceasta este cauza pentru care kotoko nu se stabilesc pe mal, ci peregrinează pe lac cu vitele în căutarea pășunilor plutitoare.

Zilnic pot fi văzute pe lac asemenea scene. La bordul unor bărci înguste, cițiva păstori își mîna, ajutîndu-se de prăjini lungi, bivolii, animale foarte rezistente, care pot înota zeci de kilometri; coarnele lungi și încovoiate îi ajută să-și mențină botul și nările deasupra apei. Femeile, copiii și bătrînii rățăcesc și ei, cu tot calabalicul, din insulă în insulă în urma cirezilor. Numai în toiu anotimpului ploios, o bună parte din acest popor de mii de oameni se stabilește în niște sătulețe cu colibe de lut de pe malul sudic al lacului, și anume pe teritoriul Ciadului și Camerunului.

Specialiștii în istoria Africii au fost multă vreme preocupați de elucidarea misterului care planează asupra nașterii originalei „civilizații a papirusului” din tribul kotoko. La întrebarea: „Cine sînteți?” „De unde veniți?” chiar nomazii răspund de obicei: „Venim din apă”. Nu e un fel de a vorbi ci o convingere fermă. Tribul kotoko are chiar o legendă care spune că strămoșii săi depărtați au trăit în lac, ca peștii, și ieșeau pe uscat numai ca să se încălzească la soare. Adevărul este însă că strămoșii tribului kotoko, care se numeau „sao”, al-

NORVEGIA

De la Oslo la Bergen

Contrar așteptărilor, n-am avut nevoie nici o zi de umbrele sau impermeabile. Gazdele noastre, obișnuite cu clima lor mohorîtă, ploioasă, erau și ele surprinse, căci timp de câteva săptămîni aproape nici un nor n-a umbrît orizontul. Mereu cer albastru, scripitor, iarbă verde ca smaraldul, iahturi cu pinze albe pe lacuri azurii, pești argintii pe tețghele foarte variat asortate, căsuțe zmeurii presărate printre stînci și păduri.

Oslo. Străzi și piețe largi, curate, parcuri îngrijite. Aproape jumătate de milion de locuitori și 450 km². De o parte și de alta a străzilor multe case noi, moderne, din beton amestecat cu piatră. Acest material de construcție conferă orașului un aer sever, care se potrivește cu aspra climă scandinavă. În scuaruri sînt multe statui de bronz înegrite de vreme. Și deodată, contrast izbitor (căci era vară) — o explozie de flori de toate culorile: în balcoanele caselor, de-a lungul străzilor, pe stîncile care țînesc din pămînt printre edificiile instituțiilor publice, în cartierele de locuințe, în complexele comerciale — pretutindeni trandafiri și romanițe, gladiole și mușcate...

De la Oslo am plecat la Bergen, la cealaltă extremitate a țării. Ca să ajungem acolo a trebuit deci să străbatem de-a curmezișul toată Norvegia. Bergenul e un oraș fermecător, cu o istorie milenară, unde căsuțele vechi, cu acoperișuri ascuțite de lemn din vremea breslelor, se învecinează cu edificii masive, moderne, mirosul pătrunzător de pește sărat se amestecă cu un parfum suav de trandafiri, iar în zori locuitorii sînt treziți de sunetul prelung al sirenelor care le sădește în suflet nostalgia unor lungi călătorii pe mare. Un oraș răvășit de vînturi puternice, care bat în rafale dinspre mare, și unde oamenii s-au deprins să poarte mereu cu ei pelerinele de ploaie.

Cînd am coborît din tren, cerul era plumburiu, iar careva dintre noi a făcut această remarcă: „Am impresia că gluma despre Bergen care ne-a fost povestită ieri se confirmă. Vă aduceți aminte? Întrebat dacă ploaia care se cernea asupra orașului începuse de

mult, un băiat de prin partea locului a răspuns: „Nu știu, am numai șapte ani...”

Dar cum am spus, nouă ne-a suris mereu norocul. A doua zi dimineața s-a petrecut o schimbare totală de decor: cerul s-a înseninat, vremea s-a încălzit ca în regiunile sudice, aerul marin era pur și transparent ca cristallul și cînd am urcat cu funicularul pe piscul care domină orașul am putut admira unul din cele mai frumoase peisaje din Europa — munți albaștri, fiord albastru, nave albe, parcuri verzi, străzi animate, fabrici ultramoderne așezate pe țărmul mării, printre pini și mesteceni înalți, cartiere comerciale împodobite cu steaguri multicolore, universitate, teatre și muzee.

Despre Bergen s-ar putea vorbi, de altfel, foarte mult, dar acum cînd îmi amintesc de oraș aș dori să stăruiesc mai ales asupra unui colțisor retras, dintr-o suburbie, unde a trăit un om al cărui nume spune atît de mult oricărui dintre noi: Edward Grieg. Acolo, la Trollhaugen, nume cu aură legendară care înseamnă „Colina troll-ilor” (făpturi supranaturale din basmele scandinave, de obicei ostile omului — N.R.), pe un deal înalt și stîncos, care se proptește cu perețele-i abrupt într-un golf, se află o căsuță din birne, unde a trăit și a creat celebrul compozitor norvegian.

Am urcat emoționați scara de lemn a căsuței, unde totul a rămas ca în timpul vieții marelui artist: mobilă puțină, lămpi cu gaz și sfeșnice, un pian pe care Grieg l-a cîmpătat cadou cînd și-a sărbătorit nunta de argint cu fidelă-i soție — cîntăreața daneză Nina Hagerup. Pe pereții de birne se pot vedea fotografii, desene și ghirlande primite de compozitor cu prilejul concertelor jubiliare.

În verandă, unde îi plăcea lui Grieg să se întrețină cu oaspeții, se află un bust de marmură colorată al legendariei Solveig, romantica eroină a dramei filosofice „Peer Gynt” de Ibsen, pentru care Grieg a scris o muzică răscolitoare.

Cînd am coborît versantul abrupt al colinei și ne-am apropiat de țărmul fiordului, am ajuns lîngă o colibă cu o singură fereastră, foarte mare, înecată în verdeață. Înăuntru — un pian, o măsuță și un scaun. Acolo lucra Grieg în desăvîrșită singurătate, desfătîndu-se cu cîripitul păsărelelor și cu vuietul valurilor. Nu îngăduia nimănui să vină acolo. Numai uneori copiii dintr-un sat vecin se strecurau pînă la colibă și, ascunși în tufișuri, îl ascultau pe compozitor cîntînd la pian.

Se spune că, întorcîndu-se odată acasă, Grieg a găsit coliba lui o fată dormind; obosise așteptîndu-l. Impresionat, compozitorul a făcut pentru ea o excepție și i-a îngăduit să intre în încăperea în timp ce el cînta la pian. În felul acesta hazardul a hotărît și soarta fetei: aceasta a început să învețe muzică și a devenit o cîntăreață celebră. Se numea Agga Frick.

Cînd ne-am apropiat de o stîncă roșietică suspendată deasupra fiordului, soarele se pregătea să se inee în mare. În razele asfințitului se contura puternic o inscripție săpată în piatră: „Edward și Nina Grieg”. Amîndoi au fost înmormîțați în stîncă. Era locul preferat al compozitorului; de acolo, de pe stîncă, Grieg însotea deseori cu privirea soarele în drumul spre asfințit și tot acolo a cerut să fie înmormîțat. Marele artist a murit în 1907, dar soția lui i-a supraviețuit 29 de ani.

I. Jukov

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Desen de A. Tertîș

CASA PRIETENIEI ROMÂNNO-SOVIETICE — BUCUREȘTI

PROGRAMUL MANIFESTARILOR ÎN PERIOADA 6—11 APRILIE 1973

Vineri 6 aprilie, ora 19: Cercul: „Pedagogia secolului XX”. Simpozion: „Învățământul în lumina progresului științei și tehnicii contemporane”. În dezbatere: „Însemnătatea integrării învățământului cu producția”. Va vorbi prof. dr. docent Radu Voinea, rector al Institutului politehnic București, membru corespondent al Academiei R. S. România. „Universitatea în civilizația actuală”. Va vorbi prof. dr. docent George Ciucu, rector al Universității București. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Sâmbătă 7 aprilie, ora 19: Cercul: „Viitorologia — știința de azi a zilei de mâine” Răspundem la întrebările dv. despre: „Dialectica cunoașterii previzionale”. Va vorbi conf. univ. dr. Cornel Popa, „Strategii de dezvoltare”. Va vorbi dr. ing. Gheorghe Micu, cercetător științific principal la Institutul de studii și cercetări pentru planificare. „Prefigurind performanțele viitoare ale tehnicii”. Va vorbi lector univ. Mircea Șilețchi. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Duminică 8 aprilie, ora 10,30: Manifestare pentru tineret. Scriitori despre cărțile lor: „Personajul tînăr”. Întîlnire cu scriitorul Petru Popescu. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

ora 19: Cercul: „Evoacări din perspectiva prezentului”. Discuție la masa rotundă: „Valorificarea folclorului autentic”. Participă: prof. dr. docent I. C. Chițimia, membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice; prof. dr. Romulus Vulcănescu; prof. dr. Ovidiu Papadima. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Marti 10 aprilie, ora 19: Cercul: „Tara întreagă, o singură voință — cincinalul înainte de termen!” Colocviu economic: „Mai mult, mai bine, mai repede, mai eficient — liniile de forță ale progresului economic”. Va vorbi conf. univ. dr. Dumitru Iosif Bati. „Înfăptuirea obiectivelor productive la parametri maximali”. Va vorbi conf. univ. dr. Marcela Livadă. „Înaltă răspundere în gospodărirea mijloacelor materiale”. Va vorbi dr. Dumitru Fundătură, director general în Ministerul aprovizionării tehnico-materiale și controlului gospodăririi fondurilor fixe. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

Miercuri 11 aprilie, ora 19: Cercul: „Curenți și tendințe în arta secolului XX”. Discuție la masa rotundă: „Artele plastice în spațiul industrial”. Participă: prof. univ. Raul Sorban; conf. univ. Paul Constantin; lector univ. Yvon Hasan; dr. Victor Stoichița. Urmează un program de filme documentare și un film artistic.

De la mătase la mitraliere

(Urmare din pag. a 4-a)

A doua zi, în biroul secretarului a zbirniit telefonul.

— Bună ziua, d-le Riboux. Sint de la firma de mașini de birou. Inlocuim carul de la ultima tranșă de mașini de scris cu numărul... Operația nu durează mai mult de două-trei minute. Un tehnician de-al nostru o să vină la dv. în pauza de prinz. Mulțumesc.

Exact la ora 12, în fața firmei a stopat o furgonetă pe care scria: „Tapex. Mașini de birou.” Din mașină a coborît

un meșter în salopetă. În anticamera directorului îl așteptau secretarul și o stenografă.

— Numai două minute, domnule. Noul tip de car o să vă ușureze mult munca, domnișoară.

Dar în timp ce scotea carul vechi, „meșterul” a rupt din greșeală panglica.

— O, v-am rupt panglica... Nu-i nimic, vă pun imediat alta nouă. Așa. Acum totul e în regulă. Vedeți, merge mult mai bine. Bună ziua și scuzăți de deranj. Poftim numărul nostru de telefon, a mai rostit el ca încheiere și în același timp a zvirlit neglijent panglica în geanta cu scule.

După două ore agenții firmei de detectivi se aflau în posesia amănuntelor contractului care-l interesa pe clientul lor. Contractul putea fi citit destul de bine pe panglică...

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LĂINĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
23 CARMIN

ȘI ÎN ORICE ALTE CULORI ȘI NUANȚE

Respectați modul de întrebuințare indicat pe fiecare plic „GALLUS”

• Consultați tabelele de culori „GALLUS” •

I.I.S.
„11 IUNIE”
GALATI

Calea Prutului nr. 50 A
PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE COMANDA URMĂTOARELE PRODUSE:

- Cătarame ștanțate pentru cordoane și încălțăminte, ornamente pentru pantofi; rame, garnituri și accesorii pentru poșete; broaște, minere, colțare și alte accesorii pentru geamantane, valize și serviete.
- Mobilier industrial — mese, birouri, fișete metalice, bancuri cu 1—3 menghine.
- Timplărie metalică — uși și ferestre. Paturi metalice — tip spital, internat sau pentru copii; lopeți, greble.
- Găleși zincate, cutii pentru lacuri și vopsele, cutii pentru cremă (litografiate).

I.I.S. „TEXTILA”
• GALATI •
B-DUL REPUBLICII Nr.158. TEL.12187-12188

PRODUCE:
Țesături din bumbac și celofibră, imprimate, uni, în desene și culori moderne și variate

Timpul este prețios. Soluția utilizării lui o poate da numai un ceas precis.

Vă recomandăm ceasurile:

WOSTOK — ceas de mină pentru bărbați; carcasă cromată, 17 rubine, mecanism antișoc, cadrane diferite.
Prețul: 338 lei

WOSTOK — ceas de mină pentru bărbați; carcasă aurită, secundar central, 18 rubine, mecanism antișoc, diferite cadrane și carcase.
Prețul: 428 lei

CEAIKA — ceas de mină pentru femei; mecanism antișoc, 17 rubine, în diferite modele.
Prețul: 338 lei

RECOM

NOU
LA LOZ ÎN PLIC!
S-au introdus premii suplimentare constind în autoturisme, butelii de aragaz și bani, la seriile care se găsesc în vânzare.

Rețineți!
Numeroase și valoroase premii suplimentare la loz în plic.

Numai jucind puteți câștiga!

